

ROVVILTNEMNDA I REGION 2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Sak 16/2011 Lisensfelling i 2011/2012

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften)
- Forvaltningsplan for gaupe, bjørn, jerv, ulv og kongeørn i region 2
- Brev av 6. juli 2011 fra Miljøverndepartementet med endring av lisensfellingsperioden for bjørn
- RRN vedtak 10/2010 (Lisensfelling 2010/2011) og 13/2011 (Kvote og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, bjørn, jerv og ulv i 2011/2012)

Saksopplysninger

Gjennom behandlingen av St.meld. nr 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* og Innst. S. nr. 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn og ulv. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I forskriften om forvaltning av rovvilt, fastsatt ved Kgl. res. den 18. mars 2005 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv etter forskriften § 10 når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. For region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder er det ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for jerv, bjørn og ulv. For gaupe er måltallet satt til 12 ynglinger av gaupe.

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Fatte vedtak om kvote for lisensfelling (Rovviltforskriften § 10).

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for Rovviltnemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b og § 77, jamfør forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jamfør §§ 1 og 3, hvor det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

*Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk
(...)*

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,(...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)

Rovviltforskriften § 7 regulerer når nemnda har myndighet til å fatte vedtak. Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt*. Det er ikke fastsatt nasjonale mål om yngling i regionen av bjørn, jerv eller ulv.

Forskriften § 10 gir hjemmel til å tildele kvote for lisensfelling dersom vilkårene i § 7 er oppfylt. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i angitte perioder for den enkelte art:

- Jerv: 10. september til og med 15. februar
- Bjørn: 21. august til og med 15. oktober
- Ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. oktober til og med 31. mars

Gaupe forvaltes som en jaktbar art etter viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 15, og rovviltforskriften § 11 (kvotejakt). Lisensfelling på gaupe er per i dag derfor lite aktuelt.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Følgende bestemmelser i rovviltforskriften med tilhørende kommentarer gjelder vurdering av hvorvidt en regional rovviltnemnd har myndighet til å fatte vedtak:

§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

For region 2 er følgende mål forskriftfestet:

b) Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder: 12 ynglinger av gaupe

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på

gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Kommentarer til § 7 - Første ledd:

Første ledd regulerer når nemnden har myndighet til å fatte vedtak etter forskriften. Nemnden må derfor for hver rovviltart på vedtakstidspunktet ta stilling til om nemnden har myndighet til å fatte vedtak.

Det følger av første punktum at rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og jakt etter forskriften § 11 dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vurderingen av om nemnden har myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndens myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt. I disse tilfellene er det Direktoratet for naturforvaltning som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt i regionen. Direktoratet skal imidlertid vurdere om slik myndighet skal delegeres til rovviltnemnden etter en helhetlig vurdering av bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltart, jf. kommentarene til forskriften § 13 annet ledd.

Sekretariatets vurdering

Rovviltnemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv, bjørn eller ulv i regionen, og Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak, jmf. rovviltforskriften § 7.

2. Lisensfelling av jerv, bjørn og ulv i 2011/2012

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Kvoten kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Rovviltnemnda kan imidlertid avstå fra å åpne for lisensfelling, eventuelt gjøre vedtak på et seinere tidspunkt dersom forutsetningene endres.

Lisensfelling er ikke jakt, men felling motivert ut fra behovet for skadereduksjon ved å begrense artens vekst og/eller utbredelse. Lisensfelling av alle rovviltartene omfattes av grunneiers enerett og krever personlig lisens for å kunne delta.

Vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi eventuelt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling (i samsvar med

regional forvaltningsplan for rovvilt). Fellingsperioden er angitt i rovviltforskriften, men dersom særlige forhold tilsier det kan Rovviltnemnda fastsette en kortere fellingsperiode.

2.1 Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

”Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jmf § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jmf også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Rovviltnemndas vedtak skal basere seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jmf naturmangfoldloven § 8. I den forbindelse vises det til *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* og beskrivelsen av bestandssituasjonen for jerv, bjørn og ulv. Gjennom dette anses kravet til kunnskapsgrunnlaget å være tilstrekkelig ivaretatt. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jmf naturmangfoldloven § 9. Vi viser også til Rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak av 20. mai 2011 og DN sitt vedtak av 30. mai 2011 om kvote for betinget skadefelling på bjørn.

Bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 10-12 anses ikke relevante i denne sammenhengen.

2.2 Nasjonale bestandsmål og bestandsutvikling

Det nasjonale bestandsmålet for jerv (39 årlige ynglinger) og ulv (3 årlige ynglinger) er nådd på landsbasis, men ikke for bjørn (15 årlige ynglinger). For bjørn legges det opp til at dette skal endres til 13 i det nye ”Rovviltforliket” av 16. juni 2011. Det legges også opp til et øvre tak på antall hannbjørner i forhold til antall binner. For ulv skal grenserevir medregnes (faktor 0,5) og det skal søkes samarbeide med Sverige om fordeling. Det forventes at nye bestandsmål blir endelig gjeldende etter en revisjon av rovviltforskriften. I påvente av et styringsbrev fra overordna myndigheter må Rovviltnemnda forholde seg til gjeldende lover og retningslinjer.

Det er ikke fastsatt nasjonalt mål om yngling av bjørn, jerv eller ulv i region 2. Streifdyr skal aksepteres dersom disse ikke volder større skade. Rovviltforliket (2011) gir signal om at det skal være enklere å ta ut hannbjørner.

I løpet av våren og sommeren 2011 er det dokumentert regelmessig aktivitet av **bjørn** i regionen (Buskerud, Telemark og Aust-Agder), seinest i Bygland i begynnelsen av august.

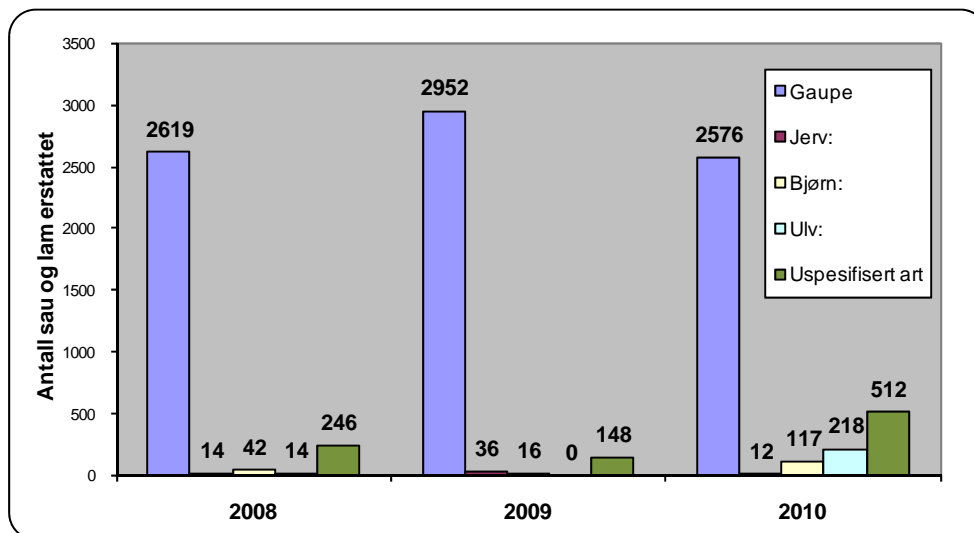
Det er ikke påvist ulv eller jerv i regionen.

2.3 Skadeomfang

Figur 2 viser antall sau og lam som er erstattet som av fylkesmennene som tapt til rovvilt i perioden 2008-2010. Skadeomfanget i 2010 målt som gitte erstatninger økte med 2 % fra året før.

I 2011 er det per i dag ikke registrert tap til **jerv** eller **ulv** i regionen. Påviste skader (dokumentert eller antatt) fra **bjørn** er registrert i Buskerud (5), sist i Nore og Uvdal 26. juni.

I Buskerud var det iverksatt fellingstillatelse på en bjørn øvre Hallingdal og Nore og Uvdal i perioden 23. juni til 3. juli. Bjørn ble ikke felt, og som følge av ingen nyere påviste skader og usikkerhet om hvor bjørnen befant seg ble fellingsperioden ikke forlenget.

Figur 2. Antall sau og lam erstattet som tatt av gaupe, jerv, bjørn og ulv, og som uspesifisert fredet rovvilt, i region 2 i perioden 2008-2010 (Kilde: Rovbasen).

2.4 Forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen gir føringer om lisensfelling og i kapittel 6.7.4 heter det:

- *Lisensfelling kan være aktuelt for jerv i områder med regelmessig forekomst.*
- *Lisensfelling anses mindre aktuelt ved sporadisk forekomst eller opptreden av enkeltindivider.*
- *Kvote for lisensfelling skal som hovedregel kun gis ved påviste tap av et visst omfang samme år og prioriteres i områder med kjent forekomst og flerårig tap.*

2.5 Lisensfelling 2010/2011

Rovviltnemnda åpnet for lisensfelling på en bjørn og to ulver i 2010/2011. En ulv ble felt i Froland (Aust-Agder), mens ytterligere en ble felt på skadefelling i Vest-Agder (Region 1 Vestlandet) og belastet kvoten som var felles. Det ble ikke felt bjørn.

2.6 Sekretariatets vurdering

Jerv

I henhold til forvaltningsplanen er det først og fremst jerv som er aktuell å vurdere i forhold til kvote for lisensfelling. Rovviltnemnda har imidlertid ikke åpnet for lisensfelling de seinere åra. Begrunnelsen har vært lite og avtakende tapsomfang, og at andre virkemidler og tiltak (skadefelling/uttak) ble ansett mer hensiktsmessig. Denne situasjonen synes uendret.

Per i dag (Rovbasen 21. juli) er det ikke registrert skader, heller ikke i tilgrensen områder i naboregioner (region 1 og 3), og det er ikke iverksatt eller søkt om fellingstillatelse. For inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote for betinget skadefelling av jerv på ett dyr i regionen (sak 13/2011). Tidsrammen for betingte fellingstillatelser er fram til og med 15. februar, noe som sammenfaller med perioden for lisensfelling.

I forhold til første del av 2000-tallet er det langt mindre jervaktivitet i regionen totalt sett, og det er ikke påvist yngling i regionen eller i tilgrensende fjellområder de seinere årene. Det registreres imidlertid fortsatt noe jervaktivitet i og i nærliggende områder til regionen, og skadepotensialet er betydelig. Sist høst/vinter er det registrert jerv i Aust-Agder (Valle, 12. oktober).

Ut fra situasjon per i dag anser sekretariatet det lite aktuelt å åpne for lisensfelling i 2010/2011.

Ulv

Ulv er ikke registrert i regionen etter lisensfelling av en voksen hann i Froland (Aust-Agder) 27. februar. Inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote for betinget skadefelling av ulv på to dyr i regionen (sak 13/2011).

Perioden for lisensfelling av ulv i regionen er fra 1. oktober til og med 31. mars. Det innebærer at perioden går ut over tilsvarende periode for skadefelling etter § 8 (1. juni – 15. februar). Ut fra dagens situasjon anser ikke sekretariatet det som aktuelt å åpne for lisensfelling av ulv i regionen. Dersom ulv skulle etablerer seg utover høsten, bør imidlertid Rovviltnemnda på et seinere tidspunkt vurdere lisensfelling på nytt.

Bjørn

Bjørn (hanner) forekommer årlig, men spredt og sporadisk i regionen. Som i fjor antas det i år å være påvist (minst) to ulike bjørner i regionen. Per i dag er det påvist bjørn over et stort geografisk område i regionen (Buskerud, Telemark og Aust-Agder) med noen spredte skadetilfeller tidlig sesongen (mai – juni, alle i Buskerud). Fellingstillatelse ble iverksatt i øvre del av Buskerud i juni og fram til begynnelsen av juli, men uten resultat.

Inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote på to bjørner for betinget skadefelling i regionen (sak 13/2011). Erfaringsmessig vandrer bjørn raskt over større

avstander og lisensfelling for regionen som helhet har tidligere vært vurdert lite hensiktsmessig, jamfør forvaltningsplanen og tidligere års praksis. Rovviltnemnda åpnet for lisensfelling av én bjørn i 2010/2011 i øvre deler av Buskerud (sak 10/2010). Bjørn ble ikke felt.

Vi synes imidlertid å registrere en noe økende aktivitet av bjørn i regionen med skader og påviste observasjoner registrert over et vidt geografisk område. Skadeomfanget er relativt begrenset, men viste en markert økning i øvre deler av Buskerud i 2010. Rovviltnemnda åpnet for lisensfelling i 2010. Vi anser situasjonen å være tilsvarende i dag og anbefaler Rovviltnemnda om å åpne for lisensfelling også i 2011. Slik situasjonen er per i dag hvor de sist påviste meldingene fra Aust-Agder, anses det mest hensiktsmessig å åpne for lisensfelling i hele regionen.

Lisensfelling vs. skadefelling

Lisensfelling og kvotejakt er de virkemidler som skal være bestandsregulerende og hindre framtidig skade. Skadefelling skal i hovedsak knyttes til pågående, akutte skader. Angitte tidsperioder for lisens- og skadefelling er til dels overlappende. Direktoratet for naturforvaltning har i tilknytning til sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling i 2009 (brev 29. mai 2009) gitt fylkesmennene retningslinjer i eget vedlegg. Her heter det blant annet:

”På bakgrunn av de konsekvensene vi ser av dagens praktisering av dette (tillatelser til skadefelling i lisensfellingsperioden, sekr. anm.), ber vi fylkesmennene være restriktive med å iverksette skadefelling på jerv, bjørn og ulv i lisensfellingsperioden. Dette er særlig viktig i de områder der fylkesmannen er kjent med at det jaktes ved lisensfelling med ordinære virkemidler. Vi vil igjen understreke at det er lisensfelling som skal være den normale beskatningsformen for å redusere skade som jerv, bjørn og ulv påfører bufe- og tamreinnæring også i fremtiden. For å kunne regulere bestandene på en god måte også i fremtiden, er vi avhengig av at lisensfellingen fungerer bra. Det er derfor uheldig hvis det etableres et system der skadefellingsregimet benyttes i strid med intensjonene, og dermed undergraver både dette virkemiddelet og lisensfellingen.”

Sekretariatet er enige i direktoratet i dette. Ut fra de utfordringer og rovviltforekomst (svært få enkeltindivider) regionen har per i dag ser vi imidlertid ikke bort fra at iverksettelse av skadefelling i enkelte tilfeller likevel kan være aktuelt som et målrettet og hensiktsmessig tiltak i lisensfellingsperioden. Dette kan i større grad bli aktuelt når lisensfellingsperioden for bjørn er utvidet med framskjøvet start til 21. august.

Oppsummering

Ut fra føringene i forvaltningsplanen, utviklingen i tap av sau og bestandssituasjonen for rovvilt (bjørn, jerv og ulv) i regionen anbefaler sekretariatet Rovviltnemnda om å åpne for lisensfelling på bjørn i sesongen 2011/2012, men ikke på ulv eller jerv.

Dersom ulv og jerv opptrer regelmessig eller etablerer seg i løpet av høsten og vinteren, mener sekretariatet at lisensfelling bør vurderes på nytt. Rovviltnemnda anbefales derfor å vurdere situasjonen fortløpende med sikte på eventuelt å åpne for lisensfelling på et seinere tidspunkt.

Sekretariatet har drøftet saken med de øvrige fylkesmennene.

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det ikke er mål om yngling av bjørn i regionen, og nemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn, jamfør §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften.

Det åpnes for lisensfelling på inntil to bjørner i hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Nærmere vilkår for lisensfellingen:

- *Eventuelle endringer av områdegrensener og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda.*
- *Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2011.*
- *Binne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfellingen.*
- *Forsøk på felling kan bare skje i perioden fra 1 time før soloppgang til 2 timer før solnedgang.*
- *Rovviltnemnda kan til enhver tid stanse lisensfellingen eller endre fastsatt kvote dersom nye bestandsopplysninger tilsier det.*

Vedtak (enstemmig)

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det ikke er mål om yngling av bjørn i regionen, og nemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn, jamfør §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften.

Det åpnes for lisensfelling på inntil to bjørner i hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Nærmere vilkår for lisensfellingen:

- **Eventuelle endringer av områdegrensener og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda.**
- **Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2011.**
- **Binne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfellingen.**
- **Forsøk på felling kan bare skje i perioden fra 1 time før soloppgang til 2 timer før solnedgang.**
- **Rovviltnemnda kan til enhver tid stanse lisensfellingen eller endre fastsatt kvote dersom nye bestandsopplysninger tilsier det.**

*Vedlegg til sak 16/2011 Lisensfelling i 2011/2012***Vilkår ved åpning av lisensfelling på bjørn**

1. Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2011.
2. Informasjon om gjenværende kvote fås på tlf. (Buskerud: 32 26 67 00). Jegerer melder fra om påskutte og felte dyr på tlf. (Bu: 480 26 848). Jegerer plikter å holde seg løpende orientert om gjenværende kvote.
3. Lisensfelling av bjørn krever grunneiers tillatelse.
4. Lisensfelling omfatter også områder vernet etter naturvernloven/naturmangfoldloven der vernebestemmelsene åpner for dette eller der forvaltningsmyndigheten har gitt nødvendig dispensasjon.
5. Bruk av hund under lisensfelling er tillatt, med unntak av løs, på drevet halsende hund.
6. Binne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.
7. Lisensfelling på bjørn etter dette vedtak kan ikke drives som åtejakt. Et åte defineres som animalsk eller vegetabilsk materiale eller annet som er utplassert eller på annen måte tilordnet med hensikt å lokke til seg vilt.
8. Rovviltnemnda i region 2 kan til en hver tid stanse lisensfelling eller endre fastsatt kvote og fellingsområdeavgrensning dersom nye bestandsopplysninger eller opplysninger om irregulær avgang tilsier det.
9. Dersom det blir felt bjørn på skadefellingstillatelse etter dette vedtaket er gjort, blir dette belastet lisensfellingskvoten.
10. Under lisensfelling på bjørn skal jaktlag og/eller personer som jakter alene ha tilgang til godkjent ettersøkshund, jmfør forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst § 23. Det stilles ingen ytterligere krav til lisensjeger, utover de krav som følger av forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (se www.lovdata.no). Her står også krav om blant annet våpen og ammunisjon. Skyteprøve for jakt på storvilt skal være avlagt samme jaktår.
11. Felling eller forsøk på felling skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen tlf. ... (480 26 848) og Statens naturoppsyn tlf. 975 70 975. Jeger skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
12. Vilt som er avlivet i medhold av viltloven § 12 tilfaller i utgangspunktet Viltfondet, jmfør viltloven § 48. Når det gjelder lisensfelling på bjørn, beholder jeger/jaktlag kjøttet og skinnen av felt bjørn. Viltfondet opprettholder sin eiendomsrett til prøver og deler av viltet, herunder kraniet, i samsvar med instruks for ivaretagelse av døde rovdyr som finnes på: <http://nidaros.nina.no/overvaking/instrukser/fallviltinstruks.pdf>

Jegere som ønsker å delta i lisensfelling må ha en egen personlig lisens. Denne kan fås på www.jegerregisteret.no. Registrering skjer ved hjelp av fødsels- og jegernummer. Jegere som ikke selv har tilgang på internett, kan få hjelp av Fylkesmannen til registrering. Lisensen skal medbringes under felling/fellingsforsøk.

Nærmere informasjon om lisensfelling på bjørn finnes på <http://www.fylkesmannen.no/buskerud>.